

FACULTAT DE VETERINÀRIA DE BARCELONA

CURS 2008-2009

LLICENCIATURA DE VETERINARIA

1- DADES DE L' ASSIGNATURA

ASSIGNATURA	OFTALMOLOGIA
CODI	21237
CURS	4rt
QUATRIMESTRE	primer
CREDITS	3,0
CREDITS TEORICS	1,5
CREDITS PRACTICS	1,5

2- DADES DEL PROFESSORAT

DEPARTAMENT RESPONSABLE:
MEDICINA I CIRURGIA ANIMALS

PROFESSORS RESPONSABLES	DESPATX	TELEFON	E-MAIL
Teresa Peña Giménez	V0-357	93.581.19.44	teresa.pena@uab.es
Marta Leiva	V0-363	93.581.13.87	marta.leiva@uab.es

ALTRES PROFESSORS	DESPATX	TELEFON	E-MAIL
Cristina Seruca	V0-363	93.581.13.87	Cristina.Seruca@uab.cat
Natalia Escanilla	V0-363	93.581.1387	tebaldo4@hotmail.com

3- OBJECTIUS DE L' ASSIGNATURA

OBJECTIUS DE L' ASSIGNATURA

Al final del curs l'alumne ha de:

- Conèixer les tècniques de diagnòstic aplicades a l'oftalmologia veterinària
- Conèixer el protocol de diagnòstic oftalmològic
- Conèixer i fer servir adequadament la terminologia específica de l'especialitat
- Iniciar-se a l'ús de les tècniques de diagnòstic més comuns i assequibles per qualsevol veterinari
- Conèixer les patologies oculars més freqüents, la seva simptomatologia, diagnòstic i tractament
- Conèixer les tècniques de cirurgia oftàlmica més freqüents, les seves indicacions i pronòstic

4- PROGRAMA

CLASSES TEORIQUES

- Tema 1. **EXPLORACIÓ OFTALMOLOGICA.** Protocol d'exploració. Test de Schirmer. Colorants vitals. Avaluació de reflexes. Oftalmoscopia directa i indirecta. Tonometria. Gonioscopia. Cultius i biòpsies conjuntivals. Angiografia fluoresceïnica. Electroretinografia. **Marta Leiva 21/09/09**
- Tema 2. **ANNEXES OCULARS III. CONJUNTIVA.** Repàs anatòmic i funcional. Conjuntivitis. Tumors **Marta Leiva 23/09/09**
- Tema 3. **ANNEXES OCULARS I. PARPELLES.** Repàs anatòmic i funcional. Anomalies congènites. Anomalies funcionals. Blefaritis. Cirurgia de parpelles. Ferides. Tumors. **Teresa Peña 28 i 30 /09/09**
- Tema 4. **ANNEXES OCULARS II. MEMBRANA NICTITANT.** Repàs anatòmic i funcional. Luxació de la glàndula accessòria. Ferides. Eversió. Inversió. Inflamacions. Tumors. **Marta Leiva 05/10/09**
- Tema 5. **ANNEXES OCULARS IV. APARELL LLAGRIMAL.** Repàs anatòmic i funcional. Composició de la pel·lícula llagrimal. Anomalies congènites de drenatge. Dacriocistorinostomia. Conjuntivorrinostomia. Dèficit de secreció llagrimal. Queratoconjuntivitis seca. Transposició del conducte de Stenon. **Marta Leiva 07/10/09**
- Tema 6. **CORNEA.** Repàs anatòmic i funcional. Anomalies congènites. Queratitis específiques e inespecífiques. Ulceres de cornea i descemetoceles. Distrofies i degeneracions corneals. Tumors. Embenats protectors de la cornea. **ESCLEROTICA.** Estafilomes i tumors esclerals. Escleritis. Episcleroqueratitis. **Marta Leiva 26/10/09 i 09/11/09**
- Tema 7. **CRISTALLI.** Repàs anatòmic i funcional. Esclerosi lenticular. Cataractes: etiologia, diagnòstic, evolució, tractament i pronòstic. Luxació de cristallí: etiologia, diagnòstic, tractament i pronòstic. **Teresa Peña 14 /10 /09**
- Tema 9. **UVEA.** Repàs anatòmic i funcional. Afeccions congènites. Uveïtis. Quistes. Tumors. **Teresa Peña 19 i 21 /10 /09**
- Tema 9. **GLAUCOMA.** Producció i drenatge de l'humor aquós. Etiopatogenia. simptomatologia. Diagnòstic. Tractament mèdic i quirúrgic. **Teresa Peña 30 /11 /09**

Tema 10 **RETINA**. Repàs anatòmic, histològic i funcional. Exploració normal. Variacions fisiològiques. Anomalies congènites. Atrofia progressiva de retina. Despreniment de retina. **Teresa Peña 02 /12 /09**

Tema 11. **VITRI I COROIDES**. Anomalies congènites. Degeneracions. Uveïtis posteriors. **Teresa Peña 02 /12 /09**

Tema 12. **ORBITA I GLOBO**. Traumatismes. Protrusió del globo. Panoftalmia. Abscés retrobulbar. Cel·lulitis orbitaria. Tumors. Procediments quirúrgics; enucleació, exenteració, evisceració i orbitotomia. **Teresa Peña 09 /12 /09**

Tema 13. **OFTALMOLOGIA EQUINA**. Peculiaritats de la exploració oftalmològica. Maneig i tractament de malalties oculars. Alteracions oculars més freqüents. **Teresa Peña 14 /12 /09**

PRACTIQUES	Tipus	Durada
Introducció a la cirurgia oftàlmica	Laboratori	1:30 h
Exploració oftalmològica II	necropsia	2:00 h
Diagnòstic diferencial de "l'ull vermell"	Seminari	2:00 h
1 Mòdul de pràctiques d'especialista	Pràctica clínica	10:00 h

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

- Barnett. K.C. "Atlas de oftalmología veterinaria". Grass ediciones. Barcelona.1992. (Bo per tenir idea de l'aspecte de les lesions)
- Barnett. K.C. i cols. "Color atlas and text of equine ophthalmology". CV Mosby/Wolf.1995. (Fotos molt bones d'oftalmologia equina)
- Barnett. K.C. "Veterinary Ophthalmology". Mosby. London. 1997.
- Barnett,K.C.; Sansom J.; Heinrich "Canine Ophthalmology. An Atlas and Text". Elsevier Ltd. England 1^a Ed. 2002 (Llibre senzill amb moltes fotos. Hi ha una traducció al castellà amb molts errors)
- Barnett,K.C Equine Ophthalmology:An Atlas and text. Mosby 2004(Fotos molt bones d'oftalmologia equina. Texte insuficient. Ideal per complementar un llibre de text).
- Barnett,K.C. Diagnostic Atlas of Veterinary Ophthalmology. 2nd Edition. Mosby2005. (Llibre amb fotos molt bones. Es molt util per complementar un llibre de text. No es car).
- Brooks,D.E. "Ophthalmology for the Equine Practitioner". Made Easy Series. Teton NewMedia.2002. (Es un llibre molt senzill i pràctic d'oftalmologia de cavalls. Es petit , fàcil de consultar, de lectura entretinguda i econòmic).
- Clerc B. "Atlas d'Ophthalmologie du Chien et du Chat". Ed Point Veterinaire. 2005. (Bones fotos i no molt car. Pels que podeu llegir en francès).
- Cutler, Tim J. "Updates in Ophthalmology". Veterinary Clinics of North America. Equine Practice. August 2004 (Es un llibre econòmic i senzill. Un resum de oftalmologia de cavalls)
- Gelatt. Kirk N. "Veterinary Ophthalmology" Second edition. Lea & Febiger. Philadelphia. 1991.
- Gelatt. Kirk N "Veterinary Ophthalmology" Third edition. Lea & Febiger. Philadelphia. 1999. (Es la "bíblia" de l'oftalmologia veterinària. Es un llibre molt complert. Difícil de transportar per que es molt gran. Es una mica car. Sortirà la 4ª edició a principis del 2007).

- Gelatt. Kirk N "Veterinary Ophthalmology" Fourth edition. Blackwell publishing. 2007. (La "biblia" de l'oftalmologia en dos volums. Es molt complert i car. Recomanat per especialistes i consultes en profunditat).
- Gelatt, Kirk N. "Essentials of Veterinary Ophthalmology". Lippincott Williams & Wilkins. Baltimore, Maryland 2000. (bon llibre pels estudiants, es un resum de la "bíblia". Hi ha una segona edició).
- Gelatt, Kirk N. "Essentials of Veterinary Ophthalmology". Second edition. Wiley-Blackwell 2008. (bon llibre pels estudiants, es un resum de la "biblia" actualitzat).
- Gelatt. Kirk N & Gelatt J.P. "Handbook of Small animal Ophthalmic Surgery". VOL 1: Extraocular procedures. Edi. Pergamo. N.Y.1994 VOL 2: Corneal and intraocular procedures. Edi. Pergamo. N.Y.1995 (senzill, només parla de tècniques quirúrgiques. Hi ha una edició més nova en un sol volum).
- Gilger, Brian C. "Equine Ophthalmology" de Elsevier Saunders 2005. (Es un llibre molt bo d'oftalmologia de cavalls, el millor publicat fins ara al nostre parer. Sortirà una nova edició en un mesos)
- Grahn, B. H., Cullen C. L. Peiffer, R. L. Veterinary Ophthalmology Essentials. Elsevier. 2006 (llibre interessant per estudiants. Te un CD amb casos, preguntes y respostes. Es senzill i no molt car)
- Helper. Lloyd C. "Magrane's Canine Ophthalmology" Fourth edition. Lea & Febiger. Philadelphia. 1989. (es un històric)
- Ketring Kerry L.; Glaze. Mary B. "Atlas of Feline Ophthalmology" Veterinary Learning Systems. Trenton, New Jersey. 1994. (fotos molt bones)
- Lavach. "Large animal Ophthalmology". The C.V. Mosby Company. St. Louis. 1990. (Està bastant desfasat, ha estat "l'únic" llibre d'oftalmologia de cavalls durant molts anys).
- Martin, Charles L. "Ophthalmic Disease in Veterinary Medicine" de Manson Publishing. 2005 (llibre senzill i molt bo pels estudiants. Preu assequible)
- Millichamp, Nicholas J. "Ophthalmology". The Veterinary Clinics of North America. Exotic Animal Practice. May 2002. (Pels que esteu interessats en animals exòtics. Veureu que anatomia i fisiologia son molt diferents. Es un llibre molt resumit però bastant bo)
- Petersen-Jones Simon M. & Crispin Sheila M. "manual of Small animal Ophthalmology". British small animal Veterinary association. 1994. (llibre senzill pels estudiants).

- Simon M Petersen-Jones, Shelia M Crispin. BSAVA Manual of Small Animal Ophthalmology. 2nd Edition Blackwell Science.2002.(Llibre senzill, econòmic i bo pels estudiants)
- Severin Glenn A. "Severin's Veterinary Ophthalmology Notes". Third edition. Fort Collins. Colorado. 1995. (Llibre d'apunts econòmic, senzill i molt bo per a estudiar)
- Slatter. "Fundamentals of Veterinary Ophthalmology" Second edition & Third edition. W.B. Saunders company. Philadelphia. 1990 i 2001 respectivament (son històrics, el de 2001 de lectura molt assequible)
- Slatter D. "Fundamentals of Veterinary Ophthalmology" Fourth edition, by Maggs D., Miller P. & Ofri R. Saunders 2007 (Llibre molt bo pels estudiants i assequible. Edició molt millorada respecte les anteriors).
- Slatter. "Textbook of Small Animal Surgery". Second edition. Volume 2. Section 10. W.B. Saunders Company. Philadelphia. 1993.
- Stades, F.C.; Wyman M.; Boevé M.H.; Newmann W. "ophthalmology for the veterinary practitioner". Schlülersche. 1998. (Es un llibre senzills i assequible. La traducció al castellà té errors greus, no recomanable per consultes serioses.) Hi ha una segona edició del llibre actualitzat i millorat de 2007.
- Turner S.M. Saunders Solutions in Veterinary Practice: Small Animal Ophthalmology. Saunders. 2008 (manual molt senzill i econòmic)
- Walde, I.; Schaffer E.H.; Köstlin R.G. "Atlas de Oftalmología Canina y Felina" Grass ediciones. Barcelona. 1^a edición 1990, 2^a edición 1997. (es un atlas de petits animals amb una mica de introducció teòrica molt bo, el millor es l'edició original en alemany, la traducció al castellà té moltes deficiències. Aviat sortirà la tercera edició).

Com a norma general recomanem comprar i llegir els llibres en la seva llengua original. L'oftalmologia té un vocabulari i característiques molt específiques. La immensa majoria de les vegades els llibres estan traduïts per gent que no son especialistes en oftalmologia. Les petites interpretacions del que tradueixen sense entendre donen com a conseqüència errors molt importants. D'altra banda es imprescindible llegir en angles per estar al dia en qualsevol especialitat científica.

Si teniu interès per algun llibre no inclòs a la llista us podeu passar pel nostre despatx per demanar informació.

- **REVISTES**

- Barnett K.C.; Rossdale and Janette F. Wade. "Equine Ophthalmology II" Equine Veterinary Journal. Supplement 10, R & W. Publications. Newmarket Ltd. September 1990.
- Practique medicale & Chirurchicale de l'animal de compagnie. "Ophtalmologie du chat" N° especial. CNVSPA. Paris 1989. (històrica)
- Practique medicale & Chirurchicale de l'animal de compagnie. "Ophtalmologie du chien" N° especial. CNVSPA. Paris 1992. (històrica)
- "Ophtalmologie chez les Carnivores Domestiques" Recueil de médecine Vétérinaire. Ecole d'Alfort. Paris. 1989. (històrica)
- Progress in veterinary & Comparative ophthalmology. Veterinary Practice Publishing Company Publication. Santa Barbara. California. Trimestral. Nota: només números antics. Ha canviat de nom i de editorial i ara es diu veterinary ophthalmology.
- Veterinary Ophthalmology. Blackwell Science. Bimensual. Accessible online a la facultat. (revista de oftalmologia veterinària de referència i lectura obligatòria pels especialistes)
- **CD-ROM**
- Meunier, V. "Ophtalmologie du chien et du chat". Production pinter. Paris.1995
-

NORMES D'AVUACIÓ

L'assistència a tot el programa pràctic es obligatòria. Si l'alumne te una falta haurà de realitzar un examen pràctic eliminadori per poder presentar-se al teòric. Es igualment obligatori assistir al mòdul de especialistes per aprovar l'assignatura.

Es valorarà l'assistència i el comportament (interès, preguntes...) a pràctiques, classe i a les consultes del mòdul hospitalari i es posarà nota. La valoració positiva podrà suposar de 0,5 a 1 punt d'augment de la nota final (sobre 10).

L'examen teòric constarà de preguntes curtes en nombre proporcional a les classes impartides per cada professor, sent necessari un 50% dels punts per poder superar l'assignatura. La nota de pràctiques nomes es sumarà a partir del 5 sobre 10 de l'examen teòric.

ALTRES INFORMACIONS

Els grups reduïts de pràctiques estan pensats pel seu màxim aprofitament. Per aquest motiu, i per afavorir la docència, no estarà permesa l'entrada a més persones del nombre indicat a cada pràctica. Totes les pràctiques es faran en més d'una setmana per afavorir l'assistència dels estudiants que tinguin mòduls.

La nomenclatura en oftalmologia es especialment complexa i el seu coneixement es imprescindible per al correcte seguiment de les classes. Es per això que us facilitem una llista amb la nomenclatura més freqüent i la seva definició. Es molt important que us la estudeu abans de l'inici del programa teòric. Es de la mateixa importància que feu un repàs de la anatomia del globus ocular i dels seus annexes.